T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/146
KARAR NO : 2022/358
KARAR TR : 20/06/2022

ÖZET: Yargı kararı sonrasında müteselsil sorumluluk gereğince, davacı şirketin teminat mektubunun idarece bozdurulması sureti ile ödenen tazminatın, olayda sorumlu olduğu ileri sürülen davalıdan rücuen tahsili istemi ile açılan davanın, ADLİ YARGI YERİNDE çözümlenmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : E. İ. S. ve T. Ltd. Şti.
Vekilleri : Av. O. Y, Av. O. Ç
Davalı : Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. B. B. G

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkil şirketin, davalı Büyükşehir Belediyesi tarafından ihale edilen "Türkmenbaşı Bulvarı-Havaalanı Arası Devlet Demiryolları Altgeçidi B,C,D Kolları Tünel ve Yol İnşaatı" işinin yapımını üstlenen Adi ortaklığın ortaklarından olduğunu; işin yapımı esnasında, davalı S-O-İ-L T. A.Ş.ye ait iş makinesinin devrilmesi sonucu meydana gelen kazada A. G'in ölümü nedeniyle açılan davada, Adana l. Asliye Ticaret Mahkemesinin E.2014/394, K. 2017/686sayılı ilamı ile, ölenin yakınları lehine maddi ve manevi tazminat ödenmesine hükmedildiğini; davalı Büyükşehir Belediyesinin, uhdesinde bulunan 540.000 TL'lik Kesin Teminat Mektuplarını irat kaydetmek suretiyle hükmolunan tazminatı ödediğini; anılan kararda her ne kadar davalı Büyükşehir Belediyesi %50 kusurlu, diğer davalılar kusursuz görülmüş ise de hükmedilen tazminatın ödenmesinden davalıların %100 olarak sorumlu bulunduğunu; şöyle ki, S-O-İ-L T. A.Ş.'ye ait iş makinesinin çalışma sahasında bulunan kanalizasyon çukuruna düşmesi sonucu devrilmesi ile kazanın meydana geldiğini; davalı ASKİ tarafından kendilerine verilen projede, kazanın meydana geldiği noktadan geçen bir kanalizasyon olduğunun belirtilmediğini, yer altından geçen bir kanalizasyonu bilmelerinin mümkün olmadığını, bu durumu kendilerine bildirmeyen ASKİ'nin asli ve %100 kusurlu olduğunu; diğer taraftan Büyükşehir Belediye Başkanlığı Ulaşım Koordinasyon Merkezinin, inşaat alanından geçen yolun Trafiğe kapatılmasına dair 14/08/2013 tarih ve 2013/230 Karar sayılı kararına rağmen, hiçbir birimin yolu trafiğe kapatmadığını, yolun, trafiğe kapatılmadan ve inşaat sahası tamamen istimlak edilmeden kendilerine teslim edilmesinden ötürü Adana Büyükşehir Belediyesinin asli ve %100 kusurlu olduğunu; diğer davalı S-O-İ-L T. A.Ş. ile akdedilen sözleşme gereğince, S-O-İ-L Teknik tarafından yüklenilen işle ilgili iş güvenliğini almak ve üçüncü şahıslara verilen zararların sorumluluğunun bu şirkete ait olduğunu, anılan kazanın bu şirketin iş makinesinin devrilmesi ve yeterli iş güvenliğinin alınmaması nedeniyle gerçekleştiğini, bu nedenle anılan şirketin da asli ve%100 kusurlu olduğunu ifade ederek; fazlaya dair talep ve dava hakları saklı kalmak kaydıyla 540.000 TL rücuan tazminatın, dava tarihinden itibaren yasal faizi ile birlikte, davalılardan müştereken ve müteselsilen tahsili istemiyle 1-Adana Büyükşehir Belediyesi, 2-Adana Su Ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğüve 3-S-O-İ-L T. E. M. M. İnş.Ve Tic.'ne karşı adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. Dava Adana 3. Asliye Ticaret MahkemesininE.2017/2214 esasına kaydedilmiştir.

3. Adana 3. Asliye Ticaret Mahkemesi 31/05/2019 tarihli 5. Celsede, E.2017/2214sayı ile, açılan davanın Adana Büyükşehir Belediyesi yönünden tefrik edilerek ayrı bir esasa kaydına karar vermiş; dosya aynı MahkemeninE.2019/363 sayısına kaydedilmiştir.

4 . **Adana 3. Asliye Ticaret Mahkemesi 11/06/2019 tarih ve E.2019/363, K.2019/613 sayı ile,** uyuşmazlıkta yargılama yetkisinin idari yargı yerine ait olduğu gerekçesiyle davanın usulden reddine karar vermiş, görevsizlik kararı istinaf yoluna başvurulmayarak kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Somut dava, davalı büyükşehir belediyesi tarafından ihale edilen Türkmenbaşı Bulvarı Havaalanı Arası Demiryolu Alt Geçidi B, C, D Kolları Tünel ve Yol İnşaatı sırasında iş sahasının trafiğe kapatılmaması nedenine dayalıdır. İhale konusu iş büyükşehir belediyesi tarafından ifa edilen kamu hizmeti niteliğindedir. Dava konusu zarar, kamu hizmeti niteliğindeki işin yapımı sırasında gerçekleştiğinden oluşan zarardan davalı büyükşehir belediyesinin sorumlu olup olmadığı ve sorumluluğun kapsamı konusunda yargılama yetkisi idari yargı mercilerine aittir. Bu nedenlerle 6100 sayılı HMK 114. maddesi uyarınca davanın usülden reddi gerektiği kanaatine varılmıştır"*

5. Davacı vekili bu kez, davalı Büyükşehir Belediyesi tarafından müvekkil şirkete ihale edilen*"Türkmenbaşı Bulvarı- Havaalanı Arası Devlet Demiryolları Altgeçidi B,C,D kollan Tüneli ve Yol İnşaatı"*işinin yapımı esnasında iş makinesinin devrilmesi sonucu meydana gelen kazada A. G'in ölümü sebebiyle Adana 1. Asliye Ticaret Mahkemesinin ölenin yakınları lehine maddi ve manevi tazminat ödenmesine hükmettiğini, kararda Büyükşehir Belediyesinin%50 kusurlu olduğunun tespit edildiğini, kararla birlikte davacılar tarafından, davalılar ve müvekkili şirket aleyhinde Adana 8. İcra Müdürlüğünün 2017/6877 E. Sayılı dosyası ile icra takibi başlatıldığını, her ne kadar ilamda müvekkili şirketin %50, Adana Büyükşehir Belediyesi'nin de %50 kusurlu olduğuna hükmolunmuşsa da davalı Adana Büyükşehir Belediyesi tarafından sorumluluğu olan miktarın, müvekkili şirketin davalı Belediye'ye vermiş olduğu 540.000 TL bedelli teminat mektubunun bozularak, müvekkilinin hesabından ödendiğini; müvekkilin sorumluluğu % 50 olsa da açılacak davada bilirkişiler tarafından müvekkilinin sorumluluğu olmadığının tespit edileceğini, bu nedenle haksız ve hukuka aykırı olarak müvekkilinin davalı Belediye'ye vermiş olduğu 540.000 TL bedelli teminat mektubu bozulmak suretiyle ödenen miktarın rücu hakları doğrultusunda davalı Belediye'den alınarak kendilerine ödenmesi gerektiğini ifade ederek; fazlaya ilişkin talep ve dava hakları saklı kalmak kaydı ile 540.000 TL rücuen tazminatın ilk dava tarihinden itibaren işleyecek en yüksek faizi ile birlikte davalı Büyükşehir Belediyesinden tahsili istemiyle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

6. **Adana 3. İdare Mahkemesi 24/11/2021 tarihli ve E.2021/1458, K.2021/1308 sayı ile,** uyuşmazlığın adli yargının konusuna girdiği gerekçesiyle 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15. maddesinin l/a bendi uyarınca davanın görev yönünden reddine karar vermiş, bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımları şöyledir:

> *"Kamu ihaleleri çerçevesinde ortaya çıkan uyuşmazlıklar açısından görevli yargı yeri hususu irdelendiğinde; ihaleye ilişkin kanunların kamu hukukunu ilgilendiren kanunlar olması nedeniyle, sözleşme aşamasına kadar yasaya dayanılarak idarece alınan karar ve yapılan işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların İdarî yargı yerinde, sözleşme yapıldıktan sonra sözleşme hükümlerinin uygulanması nedeniyle ortaya çıkan uyuşmazlıkların ise özel hukuk hükümlerine göre adlî yargı yerinde görülmesi gerekmekle birlikte, sözleşme yapıldıktan sonra tesis edilse bile, sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanmayan, sözleşmeden doğan bir hak veya alacağın takibi niteliğini taşımayan, idarenin kamu gücüne dayanarak ve tek yanlı olarak tesis ettiği idari işlemlerin iptali istemiyle açılan davaların da İdarî yargı yerinde görülüp çözümlenmesi gerekmektedir. İhale aşamasında tesis edilen işlemlerden doğabilecek uyuşmazlıklar idari yargı mercileri; ihale safhası tamamlanıp, taraflar arasında sözleşme imzalandıktan sonra, sözleşmenin uygulanmasından kaynaklanan uyuşmazlıklar ise adli yargı yerleri tarafından çözümlenecektir.*
>
> *Bu durumda, ihalenin kesinleşmesinden sonraki aşamada davacı ile davalı idare arasında imzalanan sözleşmenin uygulanması sırasında ve sözleşme/idari şartname hükümlerine dayanılarak ifa edilen ihale konusu işin yapımı sırasında 3. kişilere verilen zararların tazmini ve rücusundan kaynaklı ortaya çıkan ihtilafın sözleşmeler hukukuna tabi özel hukuk ilişkisinden doğan ve adli yargının konusuna giren bir uyuşmazlık olduğu anlaşılmakla, Mahkememizce bu davanın esasının incelenemeyeceği sonucuna varılmıştır."*

7. Davacı vekili, adli ve idari yargı kararları arasında doğan olumsuz görev uyuşmazlığının giderilmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesini İdare Mahkemesinden talep etmiş; Adana 3. İdare Mahkemesi 09/02/2022 tarih ve E.2021/1458 sayı ile, daha önce verdiği kararı tekrar ederek ve "*davanın adli yargının görev alanına girdiği sonucuna varıldığından, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 15 ve 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Adana 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin E:2019/363 sayılı dosyası (dava dilekçesi, Mahkeme kararı ve kesinleşme şerhi) ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine*"karar vererek dosyayı Mahkememize göndermiştir.

III. İLGİLİ HUKUK

8. 6098 sayılı Türk Borçlar Kanunu'nun 61. maddesi şöyledir:

> *"Birden çok kişi birlikte bir zarara sebebiyet verdikleri veya aynı zarardan çeşitli sebeplerden dolayı sorumlu oldukları takdirde, haklarında müteselsil sorumluluğa ilişkin hükümler uygulanır."*

9. Aynı Kanun'un 62. maddesi ise şöyledir:

> *"Tazminatın aynı zarardan sorumlu müteselsil borçlular arasında paylaştırılmasında, bütün durum ve koşullar, özellikle onlardan her birine yüklenebilecek kusurun ağırlığı ve yarattıkları tehlikenin yoğunluğu göz önünde tutulur.*
>
> *Tazminatın kendi payına düşeninden fazlasını ödeyen kişi, bu fazla ödemesi için, diğer müteselsil sorumlulara karşı rücu hakkına sahip ve zarar görenin haklarına halef olur. "*

10. Anayasa'nın 125. maddesinin son fıkrasında, idarenin kendi eylem ve işlemlerinden doğan zararı ödemekle yükümlü olduğu kurala bağlanmış; 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinin 1. fıkrasının (b) bendinde de, tam yargı davaları, idarenin eylem ve işlemlerinden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan davalar olarak tanımlanmıştır.

IV. İNCELEME VE GEREKÇE
A. İlk İnceleme

11. Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Nurdane TOPUZ, Ahmet ARSLAN ve Mahmut BALLI'nın katılımlarıyla yapılan 20/06/2022 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, olay kısmında belirtildiği üzere, tarafları, konusu ve nedeni aynı olan davada; adli yargı yerince idari yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle verilmiş bir görevsizlik kararı bulunmakta olup, bunun üzerine kendine gelen davayı inceleyen idari yargı yerinin sahip olduğu seçenekler ile verdiği kararlar bakımından bir değerlendirme yapılması gerekmektedir.

12. 2247 sayılı Kanun'un 14. maddesinde yer alan, "*Olumsuz görev uyuşmazlığının bulunduğunun ileri sürülebilmesi için adli ve idari yargı mercilerinin tarafları, konusu ve sebebi aynı olan davada kendilerini görevsiz görmeleri ve bu yolda verdikleri kararların kesin veya kesinleşmiş olması gerekir.*

Bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi, ancak davanın taraflarınca (...) ileri sürülebilir." hükmüne göre, adli yargı yerinin kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine idari yargı yerince de görevsizlik kararı verilmesi ve bu kararın kesinleşmesi halinde, olumsuz görev uyuşmazlığı doğmuş olacak; hukuk alanında doğmuş bulunan bu uyuşmazlığın giderilmesi istemi ise, ancak davanın taraflarınca ileri sürülebilecektir.

13. 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesindeki "*Adli ve idari yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinleşmiş görevsizlik kararı üzerine kendisine gelen bir davayı incelemeye başlayan veya incelemekte olan bir yargı mercii davada görevsizlik kararı veren merciin görevli olduğu kanısına varırsa, gerekçeli bir karar ile görevli merciin belirtilmesi için Uyuşmazlık Mahkemesine başvurur ve elindeki işin incelenmesini Uyuşmazlık Mahkemesinin karar vermesine değin erteler.*

(Değişik ikinci fıkra: 23/7/2008 – 5791/9 md.) Yargı merciince, önceki görevsizlik kararına ilişkin dava dosyası da temin edilerek, gerekçeli başvuru kararı ile birlikte dava dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilir." hükmüne göre ise, idari yargı yeri, davaya bakma görevinin daha önce görevsizlik kararı veren adli yargı yerine ait olduğunu belirten gerekçeli bir karar ile doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağına sahiptir. Şu kadar ki, başvuru kararının, görev konusunda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilmesine değin işin incelenmesinin ertelenmesi hususunu da içermesi gerekir.

14. Kanun koyucu, 14. maddeye göre olumsuz görev uyuşmazlığı doğması durumunda her iki yargı merciince işten el çekilmiş olduğundan başvurma istencini davanın taraflarına bırakmış iken, bu yönteme oranla daha kısa zamanda çözüme ulaşılmasını amaçladığı 19. madde ile, daha önce görevsizlik kararı veren yargı merciinden sonra davayı inceleyen yargı merciine, işten el çekmeden doğrudan Uyuşmazlık Mahkemesine başvurma olanağını tanımıştır.

15. Olayda, idari yargı yerince görevsizlik kararı verilmesinden sonra kararın kesinleştiği, davacı vekilinin talebi üzerine Mahkemenin adli yargı dosyasını temin ettikten sonra dosyaları Uyuşmazlık Mahkemesine göndermesi gerekirken, bu defa da 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesi uyarınca, Asliye Ticaret Mahkemesinin görevsizlik kararı ile kendi kararları arasında olumsuz görev uyuşmazlığı çıktığından dolayı, görevsizlik kararı yanında, görevli yargı yerinin belirlenmesi amacıyla dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine, dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine de karar verdiği görülmüştür.

16. Bu haliyle, İdare Mahkemesinin, esas numarası kapatılan karardan sonra,"*dosya incelemesinin ertelenmesini de içeren*"başvurusu, 2247sayılı Kanunun ilgili hükümlerine aykırılık oluşturmaktadır.

17. Bu haliyle, her ne kadar 2247 sayılı Kanun'da öngörülen yönteme uymamakta ise de, yapılan başvurunun 2247 sayılı Kanun'un 14.maddesi kapsamında olduğunun kabulü ile Uyuşmazlık Mahkemesinin önüne gelmiş bulunan görev uyuşmazlığının çözüme kavuşturulması, gerek dava ekonomisine gerekse Uyuşmazlık Mahkemesinin kuruluş amacına uygun olacağından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

18. Raportör-Hakim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN ile Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın davada adli yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

19.Dava davacı şirket tarafından, Adana Büyükşehir Belediye Başkanlığı tarafından ihale edilen işin yapımı sırasında meydana gelen ölümlü kaza sebebiyle, yargı kararıyla ölenin yakınları lehine hükmedilen maddi ve manevi tazminatta %50 oranında davalı idarenin sorumlu olduğuna hükmedilmesine karşın, mahkeme kararı sonrasında başlatılan takip üzerine, ihale alımı esnasında davalı idareye verilen 540.000,00-TL teminat mektubunun bozdurulması suretiyle, davalı idare tarafından sorumlu olduğu miktar ödendiğinden bahisle ödenen tazminat miktarının rücuen davalı idareden tazmini istemiyle açılmıştır.

20. Tazminat davasına bakan Mahkemece, saptanan kusur ve sorumluluk oranları esas alınarak tazminata hükmolunduğu, hükmolunan tazminatın da icra takibi sonucunda ödenmiş olduğu gözetildiğinde, olayda zarar gören taraf yönünden, ortada tazminat davasında giderilmemiş bir alacak bulunduğundan söz edilemeyeceği gibi, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2/1-b maddesinde belirtilen "İdari eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları" kapsamında, zarar gören tarafından idari yargı yerinde açılacak bir

idari dava yoluyla giderilmesi gereken zararın olduğundan da bahsedilemeyeceği açıktır.

21. Öte yandan, ortada, Devlete, il özel idarelerine ve belediyelere ait akitten, haksız fiil ve haksız iktisaptan doğanlar dışındaki alacakların tahsil usulünü düzenleyen 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun kapsamına giren bir kamu alacağı da bulunmamaktadır.

22. Bu itibarla,tam yargı davası niteliği taşımayan ve konusu bir kamu alacağı olmayan rücu davasının, Borçlar Kanunu hükümlerine göre adli yargı yerince çözümlenmesi gerekmektedir.

23. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak, Adana 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 11/06/2019 tarih ve E.2019/363, K.2019/613 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGI YERİNİN GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Adana 3. Asliye Ticaret Mahkemesinin 11/06/2019 tarih ve E.2019/363, K.2019/613 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

20/06/2022 tarihinde, OY BİRLİĞİ İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Nurdane	Ahmet	Mahmut
TOPUZ	ARSLAN	BALLI